

Vaalitoimielimet vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa

Kaupunginhallitus 02.12.2024 § 311

Vuonna 2025 toimitetaan samanaikaisesti kahdet yleiset vaalit: aluevaalit ja kuntavaalit. Koska vaalit toimitetaan samanaikaisesti, kutsutaan niitä nimellä **alue- ja kuntavaalit**.

Alue- ja kuntavaalien vaalipäivä on sunnuntai 13.4.2025. Ennakkoäänestyksen ajan- jakso on kotimaassa 2. – 8.4.2025 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 2. - 5.4.2025 (neljä päivää keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 26.3.2025.

Aluevaaleissa valitaan hyvinvointialueiden aluevaltuustot ja kuntavaaleissa kuntien valtuustot. Sekä aluevaltuustojen että kuntien valtuustojen toimikausi alkaa 1.6.2025 ja kestää vuoden 2029 toukokuun loppuun.

Vaaliviranomaisia koskevat kelpoisuus- ja esteellisyyssäännöt vuoden 2025 vaaleissa ovat tiivistetysti seuraavat:

Keskusvaalilautakunta

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa keskusvaalilautakuntana toimii vuoden 2021 kuntavaaleissa valitun valtuuston asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen, joka on ehdokkaana kuntavaaleissa, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn siitä lukien, kun häntä koskeva ehdokashakemus on annettu lautakunnalle. Sen sijaan jäsentä, joka on ehdokkaana aluevaaleissa, ei ole kielletty osallistumasta keskusvaalilautakunnan työskentelyyn. Puolueen tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamies aluevaaleissa ja vaaliasiamies kuntavaaleissa eivät saa olla keskusvaalilautakunnan jä- senenä tai varajäsenenä.

Esteellisyys: Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27- 30 §:ssä säädetään. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että keskusvaalilautakunnan jäsenenä oleva

- aluevaalien ehdokas tai hänen läheisensä, esimerkiksi puoliso, on esteellinen osallistumaan aluevaalien ennakkoäänien laskentaan ja tarkastuslaskentaan ja
- kuntavaalien ehdokkaan läheinen, esimerkiksi puoliso, on esteellinen osallistu- maan ehdokasasettelusta päättämiseen puolisoaan koskevan listan osalta, kun- tavaalien ennakkoäänien laskentaan, tarkastuslaskentaan ja vaalien tuloksen vahvistamiseen.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla aluevaalien ehdokas eikä kuntavaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä, esimerkiksi niitä henkilöitä, jotka toimivat ennakköäänestyksen vaalitoimitsijoina.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva aluevaalien tai kuntavaalin ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla aluevaalien ehdokas eikä kuntavaalien ehdokas eikä myöskään ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sana- muotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Jäsenet ja varajäsenet on mahdollisuuksien mukaan valittava siten, että kunnan edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneet puoluekisteriin merkityt puolueet tulevat edustetuiksi vaalilautakunnassa ja vaalitoimikunnassa.

Tasa-arvolain mukaisesti sekä jäsenissä että varajäsenissä on oltava naisia ja miehiä kumpaakin vähintään 40%.

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus asettaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten:

1. Parkanon äänestysalueen vaalilautakunnan ja valitsee siihen
 - puheenjohtajan
 - varapuheenjohtajan
 - kolme muuta jäsentä
 - vähintään seitsemän varajäsentä siinä järjestyksessä, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan

2. Vaalitoimikunnan ja valitsee siihen
- puheenjohtajan
 - varapuheenjohtajan
 - yhden muun jäsenen
 - vähintään kolme varajäsentä siinä järjestyksessä, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan

Käsittely

Päätös Kaupunginhallitus päätti siirtää asian käsittelyn seuraavaan kaupunginhallituksen kokoukseen 16.12.2024.

Kaupunginhallitus 16.12.2024 § 323

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus Kaupunginhallitus asettaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten:

1. Parkanon äänestysalueen vaalilautakunnan ja valitsee siihen
- puheenjohtajan
 - varapuheenjohtajan
 - kolme muuta jäsentä
 - vähintään seitsemän varajäsentä siinä järjestyksessä, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan

2. Vaalitoimikunnan ja valitsee siihen
- puheenjohtajan
 - varapuheenjohtajan
 - yhden muun jäsenen
 - vähintään kolme varajäsentä siinä järjestyksessä, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan

Käsittely

Päätös Kaupunginhallitus päätti asettaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten:

1. Parkanon äänestysalueen vaalilautakunnan
- puheenjohtajaksi Anne Talonen-Levula
 - varapuheenjohtajaksi Jouni Kirjonen
 - jäseniksi
- Marika Mustasaari
Kari Lahtinen
Vesa Raiskio
- varajäseniksi siinä järjestyksessä, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan
- Päivi Ojala
Kauko Kaitaranta
Arja Laine
Juhani Leppänen
Leena Lahtinen
Mari Heinonen
Päivi Pöyhölä

2. Vaalitoimikunnan

- puheenjohtajaksi Jaakko Nikkola
 - varapuheenjohtajaksi Arja Grönfors
 - jäseneksi Sirpa Viljamaa
 - varajäseniksi siinä järjestyksessä, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan
- Mirja Mattila
Tuomo Lystilä
Antero Pihlajamäki
Anneli Humala
Anna-Liisa Lepistö
Marika Keskinen

3. Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan lopullinen kokoonpano päätetään kaupunginhallituksen tammikuun kokouksessa.

Kaupunginhallitus 20.01.2025 § 5

Jäsen, joka on ehdokkaana kuntavaaleissa, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn siitä lukien, kun häntä koskeva ehdokashakemus on annettu lautakunnalle.

Sen sijaan jäsentä, joka on ehdokkaana aluevaaleissa, ei ole kielletty osallistumasta keskusvaalilautakunnan työskentelyyn. Puolueen tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamies aluevaaleissa ja vaaliasiamies kuntavaaleissa eivät saa olla keskusvaalilautakunnan jäseninä tai varajäseninä.

Esteellisyys: Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27- 30 §:ssä säädetään. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että keskusvaalilautakunnan jäsenenä oleva

- aluevaalien ehdokas tai hänen läheisensä, esimerkiksi puoliso, on esteellinen osallistumaan aluevaalien ennakoöänten laskentaan ja tarkastuslaskentaan ja
- kuntavaalien ehdokkaan läheinen, esimerkiksi puoliso, on esteellinen osallistumaan ehdokasasettelusta päättämiseen puolisoaan koskevan listan osalta, kuntavaalien ennakoöänten laskentaan, tarkastuslaskentaan ja vaalien tuloksen vahvistamiseen.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja Manta Liesjärvi , keskusvaalilautakunnan jäsen Soile Salminen ja keskusvaalilautakunnan varajäsen Timo Ristimäki ovat ilmoittaneet olevansa esteellisiä tai estyneitä alue- ja kuntavaalien 2025 keskusvaalilautakuntaan.

Parkanon kaupungin hallintosäännön 11 §:n mukaan keskusvaalilautakunnassa on 5 jäsentä ja vähintään 5 varajäsentä. Valtuusto nimeää lautakuntien puheenjohtajat ja kullekin yhden varapuheenjohtajan. Vaalilain 14 :n mukaan kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Jos varajäsen on kuollut taikka estynyt tai esteellinen, saa kunnanhallitus tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen.

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää - asettaa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja varten vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan - esittää, että valtuusto nimeää keskusvaalilautakunnan jäsenet esteellisten Manta Liesjärven ja Soile Salmisen, varajäsenen Timo Ristimäen tilalle ja, että valtuusto nimeää keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan.
Käsittely	
Päätös	Kaupunginhallitus päätti valita vaalitoimikuntaan Antero Pihlajamäen tilalle varajäseneksi Kaisa Kähkövaaran. Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto nimeää keskusvaalilautakunnan jäsenet esteellisten Manta Liesjärven ja Soile Salmisen, varajäsenen Timo Ristimäen tilalle ja, että valtuusto nimeää keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan.

Kaupunginvaltuusto 24.02.2025 § 9

Kaupunginhallituksen kokouksen (20.1.2025) jälkeen Helena Ojennus on ilmoittanut esteellisyydestään toimia keskusvaalilautakunnan varajäsenenä.

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä	Kaupunginhallitus
Päätösehdotus	Valtuusto nimeää keskusvaalilautakunnan jäsenet esteellisten Manta Liesjärven ja Soile Salmisen, varajäsenien Timo Ristimäen ja Helena Ojennuksen tilalle ja nimeää keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan.
Käsittely	
Päätös	Kaupunginvaltuusto päätti valita keskusvaalilautakunnan jäseniksi Laura Tahvanaisen ja Päivi Ojalan, varajäseniksi Miia Piikkilän ja Jaakko Nikkolan. Kaupunginvaltuusto nimesi keskusvaalilautakunnan puheenjohtajaksi Päivi Ojalan.

Kaupunginhallitus 03.03.2025 § 59
1240/00.00.00.00/2024

Kaupunginvaltuusto on valinnut 24.2.2025/ 9 § kokouksessaan keskusvaalilautakunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi Päivi Ojalan, joka on kaupunginhallituksen päätöksellä 16.12.2024/323 § valittu vaalilautakunnan varajäseneksi.

Kaupunginvaltuusto on valinnut 24.2.2025/ 9 § keskusvaalilautakunnan varajäseneksi Jaakko Nikkolan, joka on aiemmin kaupunginhallituksen päätöksellä 16.12.2024/323 § valittu vaalitoimikunnan puheenjohtajaksi.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajaksi valittu Päivi Ojala toimii ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijana ja vaalilautakunnan varajäsenenä. Vaalitoimikunnan puheenjohtajana Jaakko Nikkola toimittaa alue- ja kuntavaalien 2025 laitosäänestyksen yhdessä vaalitoimikunnan varapuheenjohtajan ja jäsenen kanssa.

Näin ollen keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja ja varajäsen ovat esteellisiä toimimaan keskusvaalilautakunnan kokouksissa ennakkoäänestysasiakirjojen ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastuksessa. Vaalilautakunnan varajäsenenä Päivi Ojala voi kuitenkin toimia ennakkoäänestyksen vaalivirkailijana ja vaalipäivän äänien laskennassa.

Vaalilaki ei rajoita henkilön valitsemista useampaan vaaliviranomaiseen. Kysymys on tarkoituksenmukaisuusharkinnasta: menevätkö tehtävät ajallisesti päällekkäin ja toisaalta syntykö asetelmassa esteellisyyttä, jos henkilö on keskusvaalilautakunnan lisäksi muissa vaaliviranomaistehtävissä.

Oikeusministeriö ohjeistaa seuraavasti: "Keskusvaalilautakunnan jäsenen, varajäsenen tai sihteerin ei ole suositeltavaa toimia oman tehtävänsä ohessa minään muuna vaaliviranomaisena. Koska keskusvaalilautakunta tarkastaa vaalilain 63 §:n mukaisesti ennakkoäänestysasiakirjat, vaalitoimitsijana tai vaalitoimikunnan jäsenenä ollut keskusvaalilautakunnan jäsen, varajäsen tai sihteeri olisi keskusvaalilautakunnassa esteellinen osallistumaan oman toimintansa laillisuuden arviointiin."

Vaalilain (714/1998) 14 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunta on päätösvaltainen viisijäsenisenä. Jos varajäsen on kuollut taikka estynyt tai esteellinen, saa kunnanhallitus tarvittaessa määrätä väliaikaisen varajäsenen.

Vaalilain (714/1998) 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikautekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Parkanon kaupungin hallintosäännön (voimassa 1.1.2025 alkaen) 11 §:n mukaan valtuusto nimeää lautakuntien puheenjohtajat ja kullekin yhden varapuheenjohtajan.

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus nimeää esteellisen Jaakko Nikkolan tilalle keskusvaalilautakunnan väliaikaisen varajäsenen. Kaupunginhallitus edellyttää, että keskusvaalilautakunnan kokousten kokoonpano ennakkoäänestysasiakirjojen ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastuksessa on viisijäseninen siten, että paikalla on varapuheenjohtaja ja neljä jäsentä tai varajäsentä.
Käsittely	
Päätös	Kaupunginhallitus nimesi esteellisen Jaakko Nikkolan tilalle keskusvaalilautakunnan väliaikaiseksi varajäseneksi Sinikka Kemppaisen.